

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΣΑΡΜΑΝ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Πρόσωπα:

ΡΑΟΥΛ 30 χρόνων

ΑΝΡΙ όμοιος

ΡΟΖΙΝ 25 χρόνων, γυναίκα του 'Ανρί

Ευρύχωρο σαλόνι μιᾶς ἐξοχικῆς θύλλας. Δέκα ἡ ὥρα τὸ θῆραδ. Ἡ Ροζίν κάθεται ἀναπαυτικὰ σὲ μιὰ πολυθρόνα, κρατῶντας ἕνα ἐργόχειρο. Εἶνε δυὸ χρόνια τώρα ποὺ ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ συγκίνησι ἔχει χάσει τὸ φῶς τῆς. Κυττάζει μπροστὰ τὸ κενὸ μ' ἕνα ἀπλανὲς βλέμμα. Δίπλα τῆς, κάθεται δειλὰ ὁ Ραούλ, ἕνας παιδικὸς φίλος τῆς. Τὸ πρόσωπό του εἶνε χλωμὸ καὶ κουρασμένο. Φορεῖ ἕνα παλῆ σμόκιν καὶ πάνω ἀπὸ αὐτὸ μιὰ τριμμένη καμπαρτίνα. Μέχρι προχθὲς δούλευε ὡς κρουπιέρης σ' ἕνα καζίνο. Τώρα εἶνε ἀνεργός. Μὰ ἡ Ροζίν δὲν βλέπει τὴ φτώχεια του καὶ τὸν φαντάζεται ὅπως ἦταν πρῶτα, ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια, πρὶν παντρευτῇ τὸν 'Ανρί.

ΡΟΖΙΝ.— Λοιπὸν, θὰ φύγῃς, Ραούλ;

ΡΑΟΥΛ.— Μὰ, πρέπει... Ἦρθα ἐδῶ πέρα μὲ μιὰ σταθερὴ ἀπόφασιν νὰ σοὺ πῶ κάτι, Ροζίν, τώρα ὅμως βλέπω πὼς δὲν εἶνε εὐκόλο, πὼς δὲν ἔχω τὸ θάρρος...

ΡΟΖΙΝ.— Δὲν ἔχεις θάρρος, ἐσύ; Μὰ τί λές, Ραούλ!...

ΡΑΟΥΛ.— Ναι, δὲν ἔχω τὸ θάρρος, ὅπως ἄλλοτε, ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια, ὅταν κι' ἐγὼ κι' ὁ 'Ανρί σ' ἀγαπούσαμε μ' ἕναν παράφορο ἔρωτα!...

ΡΟΖΙΝ (ἐκπληκτῇ).— Μ' ἀγαποῦσε, ἐσύ, Ραούλ καὶ δὲν μοῦ τὸ εἶπες τότε; Μὰ γιατί; Γιατί; Ποιὸς ξέρει ποιὸν θὰ διάλεγα τότε ἀπ' τοὺς δυὸ σας, ἂν τὸ ἤξερα...

ΡΑΟΥΛ.— Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, Ροζίν, φοροῦσα ἕνα ἄσπρο πανταλόνι τοῦ τέννις κι' ἕνα ὠμορφο ἄσπρο πουκάμισο. Μὰ καὶ τὰ δυὸ δὲν ἦσαν δικὰ μου. Μοῦ τὰ εἶχε δανείσει ὁ 'Ανρί... Ὁ παιδικὸς μου φίλος, ὁ ἀχώριστος σύντροφός μου... "Α! Δὲν ξέρεις πὼς δειλιάζει κανεὶς ὅταν φοράῃ ξένα ρούχα!...

ΡΟΖΙΝ.— Μὰ ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ πῆς... νὰ μοῦ τὸ πῆς!...

ΡΑΟΥΛ.— Προσπάθησα... Μὰ μὲ πρόλαβε ὁ 'Ανρί... Ναι... Καὶ σοὺ ἔκανε μιὰ ὠμορφη ἐρωτικὴ ἐξομολόγησι...

ΡΟΖΙΝ.— Πολὺ ὠμορφη!... Τὴν θυμᾶμαι ἀκόμη...

ΡΑΟΥΛ.— Τὴν ξέρω κι' ἐγώ...

ΡΟΖΙΝ (ἐκπληκτῇ).— Μὰ πῶς; Ἀφοῦ δὲν τὴν ἄκουσες...

ΡΑΟΥΛ.— Ἦταν ἡ δική μου... Τὴν εἶχα ἐτοιμάσει καὶ τὴν εἶχα πῆ τοῦ 'Ανρί... "Ας εἶνε... "Ὅλα αὐτὰ πέρασαν πειὰ... Ροζίν! Ροζίν!... Εἶμαι ἕνα φτωχὸ παιδί ποὺ δὲν εἶχε τύχη στὴ ζωὴ του...

ΡΟΖΙΝ.— Ἐσὺ, Ραούλ, δὲν εἶχες τύχη;... Αὐτὸ εἶνε ἀπίστευτο! Μὰ τότε ὅλος ὁ κόσμος ἦταν δικός σου! "Ἦσουν ἔξυπνος, ὠμορφος, εὐθυμος, ἀξιολάτρευτος!...

ΡΑΟΥΛ.— "Ω, δὲν μιλῶ γιὰ χρήματα... Κέρδι-
σα καὶ κερδίζω ἀρκετά...

(Κοκκινίζει κα-
θὼς λέει αὐτὰ

ΡΟΖΙΝ.— 'Ανρί, ἀγάπη μου... Μὴν κλαῖς πειὰ. Σ' ἀγαπῶ, 'Ανρί!...

τὰ ψέματα). Μιλῶ γιὰ τὴν καρδιά, Ροζίν...

ΡΟΖΙΝ (μ' ἕνα μελαγχολικὸ χамόγελο).— Καὶ μ' ἀγαπᾷς ἀκόμη... Καὶ τώρα, ὅπως εἶμαι τώρα;...

ΡΑΟΥΛ (μὲ δάκρυα στὰ μάτια).— Σὲ λατρεύω, Ροζίν... "Ἦσουν ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μου, ἡ πρώτη μου καὶ ἡ τελευταία ἀγάπη, ὁ μεγάλος ἔρωτς τῆς ζωῆς μου! Ροζίν, ἄφησέ με νὰ σὲ φιλήσω...

(Ἀγκαλιάζονται μὲ τρυφερότητα. Μὰ δὲν προφθαίνου νὰ φιληθοῦν. Ἀκούγεται στὸ διάδρομο ἡ φωνὴ τοῦ 'Ανρί).

ΑΝΡΙ.— Ροζίν! Ποῦ εἶσαι;

ΡΟΖΙΝ (μὲ ραγισμένη φωνή).— Ἐδῶ, 'Ανρί...

ΑΝΡΙ (μπαίνει ἀπὸ τοῦμα).— "Α, ἐδῶ εἶσαι... Μὰ γιατί ἔχεις τόσο λίγο φῶς... Ποιὸς εἶνε αὐτός;... Ποιὸς κάθεται κοντά σου;

ΡΑΟΥΛ.— Ἐγὼ εἶμαι.

ΑΝΡΙ.— Ποιός;

ΡΑΟΥΛ.— Ἐνας παλῆς φίλος σου...

ΑΝΡΙ (ἀνάθει τὸν πολυέλεο).— "Α! εἶσαι ἐσὺ, Ραούλ; Τί γίνεσαι;

ΡΑΟΥΛ (εἰρωνικά).— Εὐχαριστῶ...

ΑΝΡΙ.— Ροζίν, καλησπέρα, θέλεις νὰ σὲ φιλήσω;...

ΡΟΖΙΝ (μ' ἕνα βουβὸ κλάμα).— Μπα! Δὲν εἰράζει... Δὲν εἶσαι ὑποχρεωμένος...

ΑΝΡΙ.— Μὰ τί ἔχεις;

ΡΟΖΙΝ.— "Ω, τίποτε, τίποτε...

ΑΝΡΙ (καχύποπος).— Πῶς; Κάτι ἔχεις... Εἴσα-
στε κ' οἱ δυὸ σας ταραγμένοι... Τί συμβαίνει; (Ἀπὸ το-
μα, στὸν Ραούλ). Τί ἦρθες νὰ κάνῃς ἐδῶ πέρα;
Γι' ἔλεις; Ἦρθες, ἐπειδὴ ἔμαθες ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ σὲ «δῇ»;
Γι' αὐτὸ ἦρθες; Γιά νὰ ταραξῇς τὴ Ροζίν μὲ τοὺς αἰσθηματι-
σμούς σου; Τὸ κατάλαβα ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή ποὺ μπή-
κα ἐδῶ μέσα. (Μὲ σκληρότητα): Μὰ δὲν βλέπεις τὰ χάλια σου! Αὐτὸ τὸ παλῆ σμόκιν τοῦ κρουπιέρη... Κι' αὐτὴ τὴν τριμμένη καμπαρτίνα...

ΡΑΟΥΛ.— 'Ανρί! "Α-
φησε τ' ἀστεία!... Σὲ πα-
ρακαλῶ... Ξέρεις πολὺ
καλὰ ὅτι δὲν εἶνε ἀλή-
θεια ὅλα αὐτὰ ποὺ λές...

ΑΝΡΙ.— Κακομοίρη!...
Κατάντησες ἕνας ἀλή-
της!...

ΡΟΖΙΝ (μὲ πόνο).—
"Ανρί, γιατί εἶσαι κα-
κός; Ἀφοῦ δὲν εἶνε ἀλή-
θεια!... Δὲν μπορεῖ νὰ εἶ-
νε ἀλήθεια...

ΡΑΟΥΛ.— Ροζίν, θὰ ἡ-
θελα νὰ ἔβλεπες μιὰ
στιγμὴ, γιὰ νὰ κρίνῃς...
ΑΝΡΙ.— Θέλεις νὰ φω-
νάξω καὶ μάρτυρες;...

ΡΑΟΥΛ (μὲ τρό-
μο).— "Οχι!... "Οχι!...

ΡΟΖΙΝ (μὲ τὸν ἑ-
διο πόνο).— Ζη-
λεύεις, 'Ανρί... Γι' αὐτὸ
ξεχνᾷς τὴν παλιὰ, τὴν ἀ-
δελφικὴ φιλία σας... Ζη-
λεύεις... Λοιπὸν, μ' ἀγα-
πᾷς ἀκόμη;

ΑΝΡΙ (σιγὰ, μὲ
πεισμο).— Δὲν θὰ
σ' ἀφῇσω νὰ μοῦ ξεφύ-
γῃς...

ΡΟΖΙΝ.— Γιατί μὲ θα-
σανίζεις διαρκῶς; Γιατί;

Ἄφοῦ σ' ἀγαπῶ ἐγώ... Πάρε με στὴν ἀγκαλιά σου... Πάρε με... Μὰ γιατί δὲν με παίρνεις;... Πρέπει νὰ ζητήσης συγγνώμην ἀπὸ τὸν Ραοῦλ...

ΑΝΡΙ.— Ὁχι, δά! Μήπως δὲν κατάλαβα πὼς ἦρθε ἐδῶ μέσα νὰ πάρῃ τὴ θέσι μου;...

ΡΑΟΥΛ.— Ἀνρί!... (Στὴ Ροζίν): Κι' ἂν εἴμαστε ἴδιοι καὶ στὸ πνεῦμα, καὶ στὴν ὡμορφιά καὶ στὰ πλούτη, δὲν θὰ τὸν προτιμοῦσες, Ροζίν;

ΡΟΖΙΝ.— ὦ, ναί, τὸ ξέρεις, Ραοῦλ...

ΡΑΟΥΛ (στὸν Ἀνρί, μὲ ραγισμένη φωνή).— Βλέπεις; Εἶσαι ἄδικος!

ΡΟΖΙΝ.— Πές ὅτι ὅλα αὐτὰ πού εἶπες προηγουμένως ἦσαν ψέματα...

ΑΝΡΙ (δακρύζοντας).— Ναί, ἦσαν ψέματα!...

ΡΑΟΥΛ.— Εὐχαριστῶ, Ἀνρί.

ΡΟΖΙΝ.— Ἄ, πόσο εὐχαριστήθηκα! Καὶ τώρα φεύγω μιὰ στιγμή... Θέλω νὰ κλάψω ἀκόμα λίγο... Μὰ θὰ ξαναγυρίσω... (Βγαίνει σιγὰ-σιγὰ).

ΡΑΟΥΛ (κάνει νὰ φύγῃ κι' αὐτὸς, μὰ στέκεται).— Τὴν ἀγαπᾷς;

ΑΝΡΙ (πειραγμένος).— Πῶς; Ἀν τὴν ἀγαπῶ;

ΡΑΟΥΛ.— Τόσο τὸ καλύτερο... Μὰ τὴν ἀγαπᾷς στ' ἀλήθεια; Μήπως τῆς λές πὼς τὴν ἀγαπᾷς ἐπειδὴ εἶμαι ἐγὼ μπροστά;

ΑΝΡΙ.— Μὰ δὲν σὲ λογαριάζω ἐσένα!

ΡΑΟΥΛ.— Ἀκόμη καλύτερα... Γειά σου, Ἀνρί... (Κάνει δυὸ θήματα κι' ἐπειτα στέκεται κοντὰ στὴν πόρτα. Ὁ Ἀνρί συνέρχεται καὶ τὸν κυττάζει μὲ κάποια συμπόνοια): Γιατί ἦρθες ἐδῶ;

ΡΑΟΥΛ.— Γιὰ νὰ σὰς δῶ...

ΑΝΡΙ.— Γιὰ νὰ δῇς τὴν Ροζίν... Ἦρθες γιὰ νὰ δοκιμάσης τὴν τύχη σου σὴ γυναῖκα μου...

ΡΑΟΥΛ.— Ἀνρί! Τὴν ἀγαποῦσα πάντα!

ΑΝΡΙ.— Βλέπεις;...

ΡΑΟΥΛ.— Μ' ἀγαποῦσα κι' ἐσένα!

ΑΝΡΙ.— Τότε... Γιατί ἦρθες;

ΡΑΟΥΛ.— Γιατί εἶχα θάρος στὴν καρδιά... Γιατί ἤθελα νὰ σοῦ πῶ κάτι...

ΑΝΡΙ.— Τί; Θέλεις λαφτά;...

ΡΑΟΥΛ.— Ὁχι, ὄχι... Ἦθελα μόνο νὰ δῶ ἂν θὰ μοῦ ἀνοίγες τὴν ἀγκαλιά σου, ὅπως ἄλλοτε, ἂν θὰ μὲ χτυποῦσες φιλικὰ στὴν πλάτη, ὅπως τότε... Κι' ἐπειτα, θὰ μιλοῦσαμε γιὰ τὰ ὄνειρά μας, γιὰ τὶς ἐλπίδες μας... Μὰ νὰ, δὲς τί ἀστεῖο πού εἶνε... Τί ἀστεῖο!... Πῶς μᾶς ἄλλαξε ἡ ζωὴ! Μὰ γιὰ ἄκουσε, Ἀνρί... Εἶσαι βέβαιος ὅτι μένοντας ἐδῶ πέρα θὰ ἔπαιρνα τὴ «θέσι» σου; Μήπως ὅμως θὰ ἔπαιρνα πάλι τὴ «δική μου»;...

ΑΝΡΙ.— Πῶς!

ΡΑΟΥΛ.— Ἀκουσε... Ἡ Ροζίν διάλεξε ἐσένα τότε. Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ εἴμαστε ἴδιοι!... Ἐπειτα, ἡ ζωὴ ἐπέρασε... Μὰ εἴμενες ὁ ἴδιος; Ὁχι, ἄλλαξες! Ἐγὼ ὅμως εἴμενα ὁ ἴδιος! Εἶμαι τώρα ὅπως θὰ ἦσους κι' ἐσύ, ἂν εἴμενες πιστὸς στὸν ἑαυτὸ σου, στὰ ὄνειρά σου, στὸν Ἀνρί πού ἀγαπᾷ ἡ Ροζίν. Νὰ γιατί λέω, ὅτι μένοντας δὲν θὰ ἔπαιρνα τὴ θέσι σου, ἀλλὰ τὴ δική μου... Γιατί ἐγὼ δὲν ἄλλαξα...

ΑΝΡΙ (κρύβοντας τὸ πρόσωπο μέσα στὰ χέρια του).— Ἐχεις δίκην, Ραοῦλ, ἔχεις δίκην. Ὅλη μου ἡ ζωὴ ἀπὸ τότε ἦταν μιὰ ψευτιά... Δὲν ἔκανα τίποτε ἄπ' ὅ,τι ἤθελα... Δὲν πραγματοποιήσα κανένα ἀπὸ τὰ ὄνειρά μου... Κέρδισα μόνο λεφτά... (Μπαίνει ἡ Ροζίν).

ΡΟΖΙΝ.— Ἀνρί, πού εἶνε ὁ Ραοῦλ.

ΡΑΟΥΛ.— Ἐδῶ εἶμαι Ροζίν. (Εὐθυμῶς): Μὰ πρέπει νὰ φύγω, παιδιά μου... Εἶνε ἀργά. Ἀνρί! Θέλω νὰ μοῦ ὀρκισθῇς ὅτι θὰ τὴν ἀγαπᾷς τρελλὰ, παράφορα...

ΑΝΡΙ (κλαίγοντας).— Τὸ ὀρκίζομαι... Ραοῦλ, σοῦ ζητῶ συγγνώμην...

ΡΑΟΥΛ.— Ἐμπρός! Ἐμπρός! Ἀντίο, Ἀνρί!... Ἀντίο, Ροζίν!... Εἶσαι πάντα γοητευτική! Ἐχεις τὰ ὠραιότερα

ΠΑΝΣΕΔΕΣ

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΣΟΦΟΙ

Κάθε ἀποκάλυψις μυστικοῦ εἶνε σφάλμα ἐκείνου πού τὸ ἐμπιστεύθηκε...

Λαμπρυγιέρ

Ἡ συμβουλὴς τῶν γέρων εἶνε σὰν τὸν χειμωνιάτικον ἥλιο. Φωτίζουν χωρὶς νὰ ζεσταίνουν.

Βωβενάργκ

Ἡ πρὸ χαμένη ἀπ' ὅλες τὶς ἡμέρες μας εἶν' ἐκείνη πού δὲν γελάσαμε.

Σαμφόρ

Στὴν εὐτυχία καὶ τῶν πρὸ καλῶν φίλων μας ὑπάρχει πάντα κάτι πού δὲν μᾶς εὐχαριστεῖ.

Λαροσφουκὼ

Τὸ μεγάλο προτέρημα τῆς ἡλιθιότητος εἶνε ὅτι μένει πάντα εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τῆς.

Τακεραίϋ

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι περνοῦν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ζωῆς τους προσπαθώντας νὰ κάνουν ἀνυπόφορο τὸ ὑπόλοιπο.

Λαμπρυγιέρ

Δὲν ἀξίζει νὰ θλιθόμαστε γιὰ κανέναν πόνο. Ἀν εἶνε δυνατὸς, δὲν θὰ βαστάξῃ πολὺ, ἂν εἶνε διαρκὴς θὰ ἐξασθενήσῃ.

Ἐπίκουρος

Ἀν ἡ εὐτυχία συνίσταται στὴν ἱκανοποίησιν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν, τότε εὐτυχισμένο εἶνε τὸ βῶδι ὅταν θρίσκη νὰ βοσκήσῃ.

Ἡράκλειτος

Ὁ εὐσεβὴς καὶ ὁ ἄθεος μιλοῦν πάντα γιὰ τὸ Θεό. Ὁ ἕνας τὸν ἀναπάει, ὁ ἄλλος τὸν φοβάται.

Μοντεσκιέ

Ἰατρὸς φλύαρος, ἀρρώστεια τῆς ἀρρώστειας.

Μένανδρος

Ἡ ἀτυχία κάνει ἀνθρώπους καὶ ἡ εὐτυχία τέρατα.

Βίκτωρ Οὐγκὼ

Γιὰ νὰ ζυγισθῇ ἡ φιλία, ἡ ἀτυχία κι' ὄχι ἡ εὐτυχία εἶνε σωστὴ ζυγαριά.

Πλούταρχος

Τρία μεγάλα γεγονότα ὑπάρχουν γιὰ κάθε ἄνθρωπο: ὅτι γεννήθηκε, ὅτι ἔζησε καὶ ὅτι πεθαίνει. Δὲν ἐνοιῶσε πού γεννήθηκε, ὑποφέρει ὅταν πεθαίνει καὶ παραμελῇ νὰ ζήσῃ. Λαμπρυγιέρ

Ὁ ἄνθρωπος δὲν θάξερε οὔτε τὸ ὄνομα κἂν τῆς Δικαιοσύνης, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ Ἀδικία.

Ἡράκλειτος

Ἀκόμη κ' ἡ χαρὰ ἄμα Μοντεσκιέ

διαρκέση πολὺ κουράζει.

Τὸ πουργι τοῦ ἀρρώστου μακραίνει τὴν ἀρρώστεια.

Τσίμμερμαν

Τὸ μυαλὸ τοῦ ἀργοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἐργαστήριον τοῦ διαβόλου.

Παροιμία

Ἡ ἀρετὴ δὲν θὰ πηγαινὲ πολὺ μακριὰ ἂν δὲν τῆς ἐκρατοῦσε συντροφιά ἡ ματαιοδοξία.

Λαροσφουκὼ

Εἶνε φοβερὸ νὰ κλαίμε κάποιον πού ἀγαποῦσαμε, μὰ φοβερώτερο νὰ ζοῦμε μὲ κάποιον πού δὲν ἀγαποῦμε.

Λαμπρυγιέρ

Δὲν πλουτίζει κανεὶς ἐμπορευόμενος τὴν τιμὴν του.

Βωβενάργκ

Εὐτυχεῖς μπορεῖ νὰ γίνουμε, εὐτυχέστεροι ὅμως ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἶνε δύσκολο, γιὰτὶ πάντα θεωροῦμε τοὺς ἄλλους εὐτυχέστερους ἄφ' ὅσον εἶνε.

Μοντεσκιέ

μάτια τοῦ κόσμου!...

ΡΟΖΙΝ.— Ραοῦλ!... Ἐγώ... Τώρα... Τὰ ὠραιότερα μάτια...

ΡΑΟΥΛ.— Ναί, Ροζίν... Τὰ ὠραιότερα μάτια τοῦ κόσμου εἶνε ἐκεῖνα πού δὲν μὲ βλέπουν!...

(Βγαίνει γρήγορα ἀπὸ τὸ σαλόνι. Ὁ Ἀνρί μπαίνει στὸ πλαγινὸ δωμάτιο καὶ πέφτει σ' ἕνα κρεβάτι κλαίγοντας. Ἡ Ροζίν κάθεται κοντὰ του, τὸν ἀγκαλιάζει μὲ τρυφερότητα κι' ἀκουμπάει στὸ στήθος τῆς τὸ μέτωπό του...)

ΡΟΖΙΝ.— Ἀνρί, ἀγάπη μου... Μὴν κλαῖς πειά. Σ' ἀγαπῶ, Ἀνρί!...

ΖΑΝ ΣΑΡΜΑΝ

